

Waldemar Chrostowski

"Kto będzie zbawiony?", "Verbum Vitae", nr 1 (2002) : [recenzja]

Collectanea Theologica 72/1, 225-227

2002

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ny kontekst tego ogromnego przedsięwzięcia translatorskiego i komentatorskiego. Wątek drugi to podkreślenie faktu, iż nie wszystkie rozważania Wujka jako egzegety i filologa były nacechowane odrębnością konfesyjną i służyły potwierdzeniu stanowiska teologii katolickiej (s.236-239). Wreszcie wątek trzeci to zwięzłe, lecz przekonujące rozwinięcie (s. 239-240) tezy, iż „przedmiotem wielu wnikliwych obserwacji czynionych przez filologa biblijnego są te same problemy i zjawiska, które zajmują językoznawców współczesnych” (s. 239). Na tę żywotną aktualność badań nad Wujkowym językiem wskazuje autorka również we *Wnioskach*. Wyraźnie podkreśla właściwości wypowiedzi naukowej szesnastowiecznego komentarza, sprzeciwiając się niesprawiedliwym, chociaż chętnie niegdyś propagowanym opiniom, np. Tadeusza Bieńkowskiego, a przychylając się do poglądów Janusza Tazbira, właściwie przedstawiającego renesansową koncepcję dysputy intelektualnej. „Komentarz biblijny Wujka – brzmi trafna pointa – zasługuje zatem na miano naukowego ze względu, pod jakim był tu badany, tzn. ze względu na przedmiot opisu – język, mimo że nie operuje on jeszcze, rzecz jasna, dzisiejszą terminologią językoznawczą” (s. 246).

Wielką zasługą dr J. Sobczykowej jest wyraziste i dobrze umotywowane podkreślenie metainformacyjnej i metajęzykowej funkcji Wujkowego komentarza biblijnego jako wypowiedzi o odczytywaniu słowa Bożego i komunikowaniu się. Jakub Wujek jest znany przede wszystkim jako tłumacz Biblii; autorka uczyniła bardzo wiele, aby ukazać go jako jej komentatora. Rozprawa ma ogromne znaczenie nie tylko dla współczesnych historyków języka polskiego oraz językoznawców, lecz i dla hermeneutyki biblijnej. Biblia odnosi się także do rzeczywistości nadprzyrodzonej i Boskiej, przewyciężając w różny sposób ułomność i trudność języka, którego używamy. Ważne jest wskazanie, że Wujek troszczył się tak o piękno języka jak i poprawność teologiczną swojego przekładu i komentarza. Badania autorki potwierdzają, iż twórczość J. Wujka wpisuje się w najlepsze osiągnięcia humanizmu i reformacji w Polsce, dzięki którym odbywało się owocne przyswajanie najlepszych nurtów ówczesnej myśli europejskiej oraz tworzenie języka naukowego humanistyki polskiej.

ks. Waldemar Chrostowski, Warszawa

Kto będzie zbawiony? „Verbum Vitae”. Półrocznik Biblijno-Teologiczny, Nr 1, styczeń-czerwiec 2002, Instytut Teologii Biblijnej Verbum, Kielce, ss. 299 + ndlb.

Kilkanaście lat, które upłynęły od głębokich transformacji ustrojowych w naszym kraju, zaowocowało wyraźnym postępem w zakresie uprawiania teologii oraz

bezprecedensową liczbą publikacji teologicznych, również biblijnych. Szczególne nasilenie tej działalności miało związek z przygotowaniami oraz obchodami Wielkiego Jubileuszu Roku 2000. Nawiązując do okresu bezpośrednio po II Soborze Watykańskim (1962-1965), traktowanego jako „wiosna biblijna” w Kościele, można powiedzieć, iż na przełomie XX i XXI w. Kościół katolicki w Polsce przeżywa swoją „wiosnę biblijną”. Nowe uniwersyteckie wydziały teologiczne, z nowymi katedrami biblistyki, wiele cennych książek i dobrych czasopism, udane opracowania multimedialne dokonane z zastosowaniem najnowszych technik komputerowych – wszystko to wychodzi naprzeciw coraz większym i głębszym potrzebom miłośników Pisma Świętego.

Do istniejących czasopism biblijnych dochodzi nowe, którego pierwszy numer sygnowany na pierwsze półrocze 2002 r. właśnie się ukazał. Jego pomysłodawcą i redaktorem naczelnym jest ks. prof. Henryk Witczak z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Dobrał sobie znakomitych współpracowników, a ponadto zatroszczył się o stworzenie Rady Naukowej, w której skład weszli starannie dobrani przedstawiciele niemal wszystkich liczących się środowisk biblijnych w Polsce.

Specyfika nowego czasopisma polega przede wszystkim na tym, że jego poszczególne numery będą miały charakter tematyczny, to znaczy zostaną poświęcone określonej problematyce. Do tej pory podobny schemat ma wydawane od wielu lat „Communio – Międzynarodowy Przegląd Teologiczny” i dobrze wiadomo, z jak dużym zainteresowaniem spotyka się ów dwumiesięcznik. Redaktor naczelny „Verbum Vitae” zapowiada, że w każdym numerze zostaną podjęte „podstawowe tematy teologii biblijnej, ważne tak dla teologii, jak i dla chrześcijańskiego życia we współczesnym świecie” (s. 11). Ambitny i godny pochwały jest trójczęściowy układ materiału: analiza egzegetyczno-teologiczna tekstów Starego Testamentu, następnie Nowego Testamentu oraz ukazanie długiej historii oddziaływania tekstu biblijnego i jego znaczenia dla współczesnego człowieka. Taka koncepcja, wzorowana na włoskim czasopiśmie „Parola, Spirito e Vita”, wymaga od redaktorów dużej kreatywności. Nie mogą bowiem poprzestać na tekstach nadsyłanych przez autorów, ale sami muszą zaprojektować kolejne tematy, a także zadbać o ich należyte rozwinięcie i objaśnienie. Czytelnicy łatwo stwierdzą nie tylko to, czy tematyka danego numeru ich interesuje, lecz i to, czy udało się ją podjąć i przedstawić w zadowalający sposób.

Numer pierwszy jest owocem przeżywania Wielkiego Jubileuszu Roku 2000. Dotyczy kwestii zbawienia i został podyktowany „koniecznością poszerzenia dyskusji teologicznej, jaka wciąż ma miejsce w Kościele powszechnym i w Kościele polskim wokół nadziei powszechnego zbawienia” (s. 12). Ta fundamentalna dla wiary chrześcijańskiej problematyka była podjęta w ogłoszonej 6 sierpnia 2000 r. przez kard. J. Ratzingera deklaracji „*Dominus Iesus*”. *O jedności i powszechności*

zbawczej Jezusa Chrystusa i Kościoła. Jej przemyślenie i przyswojenie nadal stanowi doniosłe wyzwanie teologiczne i duszpasterskie. Do głosów teologów innych specjalności dochodzi teraz głos biblistów. W pierwszym numerze „Verbum Vitae” znajdujemy teksty napisane przez znanych naukowców (J. Kudasiewicz, A. Tronina, H. Witczyk), a także tych, którzy niedawno rozpoczęli swoją działalność dydaktyczno-naukową (np. K. Bardski, A. Gieniusz, J. Lemański czy K. Mielcarek). Podejmują oni problem odkupienia i zbawienia w tekstach biblijnych oraz w Tradycji Kościoła i nauczaniu Jana Pawła II. Wszystkie teksty są bardzo interesujące, zaś kilka można uznać za prawdziwie odkrywcze i ważne. Całość zamykają recenzje dwóch książek.

Inicjatywa wydawania nowego czasopisma zasługuje na szczere uznanie. Jego wydawcą jest kielecki Instytut Teologii Biblijnej Verbum, kierowany przez ks. prof. Henryka Witczyka. To jeszcze jeden dowód dalszego ożywienia badań biblijnych, prowadzonych poza dwoma dotychczas wiodącymi ośrodkami, czyli Katolickim Uniwersytetem Lubelskim i warszawskim Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Należy mieć nadzieję, że półrocznik szybko okrzepnie i zasili liczbę już istniejących czasopism biblijno-duszpasterskich. Wiele zależy od czytelników oraz od tego, czy sięgając po specjalistyczne periodyki zechcą potwierdzić celowość ich wydawania. Profil i poziom „Verbum Vitae” pozwalają się domyślać, że nowo półrocznik rychło znajdzie liczne grono wiernych czytelników.

ks. Waldemar Chrostowski, Warszawa

Józef KOZYRA, *Jezus Chrystus jako APXH. Protologia chrystologiczna pierwotnej tradycji apostoelskiej Nowego Testamentu w interpretacji rdzenia ἀρχη*, Katowice 2001, ss. 330.

Recenzowaną pracę ks. J. Kozyry chciałbym umieścić na szerszym tle dążeń śląskiego teologicznego środowiska naukowego skupionego przy Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym, od 1980 r. w Katowicach, do zaistnienia jako Wydział Teologiczny, który miałby wszelkie prawa cywilne i kanoniczne. Praca została wydana staraniem Wydawnictwa Księgarnia św. Jacka w Katowicach. Wbrew utartej opinii, okazuje się, że nie tylko modlitewniki wydaje to Wydawnictwo. Na samym początku zaistnienia nowej diecezji, utworzona w niej Księgarnia i Drukarnia Sp. Akc., wydała pracę doktorską ks. Teofila Bromboszcza (*Die Einheit des Johannesevangeliums*, Katowice [sic!] 1927), napisaną na Wydziale Teologii Katolickiej Uniwersytetu Wrocławskiego, w 1918 r., pod kierunkiem prof. Józefa Sickenbergera. Autor jej, przyszły pierwszy biskup pomocniczy w Katowicach, zaznaczył